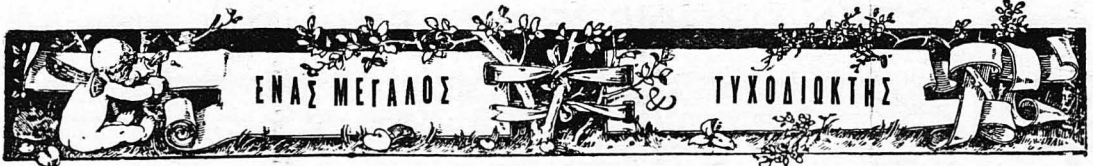

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

‘Η νύκτες του Φερνάνδου Κορτές. ‘Η περιπετειώδης και τυχοδιαικτική ζωή του. ‘Η εκστρατεία του στο Μεξικό. Πώς κατέλαβε τη χώρα με μία φοιχτά άνδρων! Μάχα, αγώνες, αιματοκυλισματα. ‘Η λεηλασία του αυτοκρατορικού θησαυρού. ‘Ο Αυτοκράτωρ αιχμάλωτος. ‘Η απάνθρωπια και τὰ εγκλήματα του Κορτές. ‘Η επιστροφή του στην ‘Ισπανία. Τò οίκτρο τέλος του κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Δυό από τούς μεγαλειότερους τυχοδιώκτας που αναφέρει η ιστορία των τελευταίων αιώνων, είνε και οι ἑξῆς: ‘Ο Πιζάρρ, ὁ κατακτητὴς τοῦ Περού, καὶ ὁ Κορτές, ὁ κατακτητὴς τοῦ Μεξικοῦ.

Γιὰ τὸν πρῶτο μιλῆσαμε ἄλλοτε διὰ μακρῶν. Σήμερον θ’ ἀσχοληθῶμε μὲ τὸν δεύτερο: Τὸν τολμηρὸ θαλασσοπόρο Φερνάνδο Κορτές, καὶ τὶς καταπληκτικὰ περιπέτειές του.

‘Ο Φερνάνδος Κορτές γεννήθηκε στὰ 1483, στὴν πόλι Μεντελὲν τῆς ‘Ισπανίας. ‘Η οικογενεία του ἦταν εὐγενεῖς μὲν καταγωγῆς, ἀλλὰ φτωχὴ. Οἱ γονεῖς του ἤθελαν νὰ τὸν κάνουν δικηγόρο. Αὐτὸς ὁμως προτιμοῦσε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πολεμιστοῦ. Κι’ ἔτσι, μὴ μέρτα, ἐγκατέλειπε τὸ Πανεπιστήμιον, δλου σπουδάζει, καὶ κατατάχθηκε στὸ στρατό. Στὴν ἀρχὴ σχεδίαζε νὰ πάη νὰ πολεμήσῃ στὴ Νεάπολι. ‘Οταν ἔγινε ξεκίνησε γιὰ τὴν πόλι αὐτὴ, στὸ δρόμῳ ἀρρώστῃος. ‘Οταν ἔγινε καλά, ἄλλαξε σχεδίου. ‘Αντὶ νὰ διευθευνθῇ στὴ Νεάπολι, προτίμησε νὰ πάη στὸν ‘Αγιο Δομῖνγο τῶν ‘Αντιλλῶν, ὅπου ὑπηρετοῦσε ὡς στρατιωτικὸς διοικητὴς ἕνας θεῖος του.

Ἐξῆ χρόνια μετὰ τὴν ἀφίξιν του στὴς ‘Αντιλλες, στὰ 1511, ὁ Κορτές ξεκίνησε, μαζὴ μὲ τὸν Βελάσκοθεθ, γιὰ ν’ ἀνακαλύψῃ τὴν Κούβα. Κατὰ τὴν διαδρομὰ τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς ἔδειξε δλα τὰ χαρίσματα μὲ τὰ ὁποῖα τὸν εἶχε προκίσει ἡ φύσις: Στρατηγικότητα, πονηρῶ, ἀνδρεία... Κι’ ἔτσι, στὴν ἵσπερ’ ἀπὸ λίγων καιρῶ, ἀνεκαλύφθησαν τὰ παράλια τοῦ Μεξικοῦ, ὁ Βελάσκοθεθ ἀνέθεσε σ’ αὐτὸν νὰ πάη νὰ κατακτήσῃ τὴν ἔως τότε ἄγνωστη αὐτὴ χώρα.

‘Απὸ τότε ἄρχισε γιὰ τὸν Κορτές μὴ ζωὴ γεμάτη περιπέτειες — τὶς καταπληκτικώτερες ἀπ’ ὅσες ἀναφέρει ἡ ιστορία.

‘Η πρώτη δουλειὰ τοῦ Κορτές, ὅταν ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγία τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς, ἦταν... νὰ βρῇ στρατό. Μὲ πῶλὸ κόπο λοιπὸν καθιέρωσε νὰ συγκεντρώσῃ 617 ‘Ισπανοὺς στρατιώτες στὸ ἔθρημ νησί Κουβιελ, σ’ αὐτοὺς δὲ προσέθεσε καὶ μερικὸς ναυαγοὺς πού εἶχε βρῇ λιμνοκονιόντας στὸ νησί αὐτό. Κατόπιν ξεκίνησε ἀμέσως γιὰ τὴν ἐκστρατεία.

Μετὰ τὸν Κολόμβο, ὁ Κορτές ἦταν ὁ πρῶτος πραγματικὸς ἥρωας τῶν ὁπῶν ἔβλεπε ἡ ‘Αμερική. ‘Ολοὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι κατὰ καιροὺς εἶχαν ἐνοικήσει στὸ Νέο Κόσμο, δὲν ἦσαν παρὰ ληπταὶ καὶ μεγαλόσχημοι πλιατσικολόγοι. ‘Η γενναϊότης τοῦ Κορτές καὶ ἡ εὐγένεια τῶν τρόπων του, τὸν εἶχαν κάνει ἀγαπητότατο στὸς στρατιώτες του.

Τὴν 4 Μαρτίου 1519, ὁ Κορτές ἔφτασε στὸ Μεξικό. ‘Η ἀποστολὴ του δὲν ἦταν εὐκολὴ. Τὸ Μεξικό, χώρα πλουσιωτάτη καὶ ἀπέραντη, κατοικεῖτο ἀπὸ λαὸ κατ’ ἔξοχην πολεμικῶ. Οἱ Μεξικανοί, προσημαίνοντες τὸν κίνδυνο τῆς ἐπιδρομῆς αὐτῆς, μῆχαν κατὰ χιλιάδες μέσα στὰ πλοκάμια τους γιὰ νὰ ἐπιτεθῶν κατὰ τὸν πλοῖον τοῦ Κορτές καὶ νὰ τὸν δαώσουν. ‘Οταν εἶδαν ὁμως τὸς πανήλικους ἐφορητοὺς πύργους πού μετέφεραν τὰ ‘Ισπανικὰ πλοία, κατελήφθησαν ἀπὸ πανικό καὶ, ἐγκαταλείποντες τὶς ἐλαφρὰς πράγες τους, ἐκύτταζαν πῶς νὰ σωθῶν κολιμβώντας!

‘Ανατάχοντες, τότε, ὁ Κορτές, ἀπετιδύσθη στὴ ξηρὰ καὶ, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν 700 περίπου πολεμιστῶν του, ἐβάδισε ἐναντίον τῆς Ταμπακό, μαζὴ ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες πόλεις τοῦ Μεξικοῦ, τὴν ὁποία καὶ ἐκρίνεσε. Τὴν πόλι αὐτὴ τὴν ὑπερῶσαν τὰ πῶ ἀνδρεία Μεξικανικὰ στρατεύματα, ἔχοντα ἐπὶ κεφαλῆς ἕναν ‘Ισπανὸ ληϊοκίχη. Μόλις ὁμως ὁ βαρβαρὸς Μεξικανὸς ἀντιπρόσωπος τὰ κανόνια καὶ τὰ ἄλλα προσδόλα δπλα τῶν ‘Ισπανῶν, ἐπίστεψαν ὅτι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ ὑπερφυσικὰ δντα καὶ κατελήφθησαν ἀπὸ ἀπερίγραπτο πανικό.

‘Ο ἀτοκράτωρ τοῦ Μεξικοῦ Μοντεζούμα, βλέποντας τὶς ἐπιτυχίες τοῦ Κορτές, ἄρχισε νὰ ἀνησυχῇ πλέον στὰ σπυρά... Τοῦ ἔστειλε λοιπὸν πλὴν ἑμιστοὺς του αἰκίους γιὰ νὰ τὸν ἐρωτήσουν τί ἔπρεπε στὴ χώρα

του... ‘Ο Κορτές ὑπεκρίθη ὅτι ἐρχόταν ὡς φίλος... ‘Επρόσθεσε ὁμως, γιὰ πᾶν ἐνδοχόμενον, ὅτι κατὰ τῶν ἐχθρῶν του μετεχειροῦετο ὡς δπλο τοῦς... κεκρανοὺς τοῦ οὐρανοῦ, τὰ κανόνια του. ‘Ο Μοντεζούμα, θέλοντας καὶ μὴ, ἔκαμε πῶς τὸν πτεῦει. Κι’ ἔτσι, εἰρηρικὰ πλέον, ὁ Κορτές ἐφρόντισε νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν κατοχὴ του σὲ δλο τὸ Μεξικό.

Οἱ Μεξικανοὶ ἔθεσεροῦσαν τὸς ‘Ισπανοὺς ὡς ἰσοῦθους. ‘Οταν περνοῦσε ἀπὸ κανένα δρόμο ‘Ισπανὸς φαντάρος, οἱ κάτοικοι ἐγονάτιζαν καὶ τὸν ἐχροσκινοῦσαν...

‘Η κατάσταση δμως αὐτὴ δὲν μποροῦσε νὰ διαρκῆσῃ ἐπὶ πολὺ. ‘Ο Κορτές βιάζονταν νὰ γίνῃ κύριος δλων τῶν θησαυρῶν τοῦ Μεξικοῦ. Κι’ ἔκρεπε νὰ βρῇ μὴ εὐκαιρία νὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμία του αὐτῆ. Καὶ ἡ εὐκαιρία αὐτὴ δὲν ἄργησε νὰ παρουσιασθῇ.

Ἐνα βράδυ ἀνηγγέληθῃ στὸν Κορτές ὅτι ἑπτὰ ‘Ισπανοὶ στρατιῶται εἶχαν σασηθῇ ἀπὸ φανατικὸς Μεξικανὸς. Τότε ὁ Κορτές, χωρὶς νὰ γὰρ καιρῶ, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς πενήντα μόνον στρατιωτῶν του, ἐπὶ τῆς στὰ ἀνάκτορα τοῦ Μοντεζούμα, τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἀπάγαγε ὡς αἰχμάλωτο στὰ ἀνάκτορά του.

‘Απὸ τὴ στιγμή ἐκείνη ὁ Μοντεζούμα ὑπελήθη σὲ φοβεροὺς ἔξεντελισμούς. ‘Αφοῦ τὸν ἔδεσαν χειροπόδαρα, καθὼς καὶ τοὺς ἀνοτέρους αἰχμάλωτους του, τὸν ἀνάγκασαν νὰ ὀμοσθῇ δημοσίως πίστι καὶ ἀφοσίωση στὸν αὐτοκράτορα τῆς ‘Ισπανίας. Κι’ ὁ Μοντεζούμα ὑπέσχετο στὴν ἀξίωση αὐτῆ. Γιὰ νὰ ἐξαγοράσῃ μάλιστα τὴν ἐλευθερία του, παρέδωσε στοὺς ‘Ισπανοὺς ἑξασάσεις χιλιάδες χρυσὰ μάρκα καὶ μὴ τεραστία ποσότητα πολυτίμων λίθων. Οἱ ‘Ισπανοὶ δμως, ἀντὶ νὰ τῆρησῶν τὴν ὑπόσχεσιν τους καὶ νὰ ἐλευθερώσῶν τοὺς αἰχμάλωτους, τοὺς κτύπησαν ἀνοις, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα!...

‘Η εἰδησις αὐτὴ ἀναστάτωσε τοὺς ἰθαγενεῖς. Καταγανακχημένοι μτρος στὴν προδοσία τὸν ἐχθρῶν τους, ὤλησθησαν καὶ περιεγκλίσαν τὸ φροῖδο πλοῖον βρισκόμεν ὁ Κορτές μὲ τοὺς ἀνδρας του καὶ τὸν αἰχμάλωτο Μεξικανὸ αὐτοκράτορα...

‘Η θέσις τοῦ μεγάλου τυχοδιώκτου ἦταν κρίσιμη. Οἱ ἐπιδρομεῖς ἀνήσυχον σὲ... διακόσιες χιλιάδες! ‘Ησαν θαμνάσια ὤλησιμένοι καὶ πειθαρχημένοι. Εἶχαν ἔχηει ἀρεκτὸ καιρὸ περὶ μὲ τοὺς ‘Ισπανοὺς κι’ εἶχαν πᾶψει νὰ τοὺς θεωροῦν ὡς θεοὺς. Τέλος, τὸ ἠθικό τους ἦταν ἀμειώτατο. Τὸ μόνο καταπληγὸ τοῦ Κορτές ἦταν πλέον ἡ πίστις καὶ ἡ ἀφοσίωσις τῶν ἰθαγενῶν τῶν βασιλέα τους. Γνωρίζοντας ὅτι τὸν ἔθεσεροῦσαν ὡς Θεοῦ, ὁ Κορτές ἔπεισε τὸν Μοντεζούμα νὰ βρῇ στὴν ταράτσα τοῦ ἀνακτοροῦ καὶ νὰ διατάξῃ τοὺς ἱππικούς του νὰ... κατεδῶν τὰ δπλα καὶ νὰ δαλιώθῶν.

‘Ο Μοντεζούμα εἶχε τὴ δειλία νὰ ὑπακούσῃ. ‘Οταν δμως οἱ ἰππικοὶ του τὸν ἀντίκρουσαν καὶ ἀκούσαν τὰ λόγια πού τοὺς εἶπε, ἔξενεστσαν ἀδύμη περισσότερο. ‘Αρχσαν νὰ τὸν βρίζουν ὡς δειλό, ὡς ὄργανο τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος, καὶ συγχρόνως ὄργανον νὰ τὸν λιθοβολοῦν καὶ νὰ τὸν τοξέωσῶν. ‘Ο Μοντεζούμα γιὰ πρώτη φορὰ ἔβλεπε τὸ λαὸ του νὰ τοῦ φρεῖται ἔτσι. Κάτωχρος ἀπὸ τὴ συγκινησι ἐπεχείρησε νὰ ἀκουσθῇ μέσα στὸ πανδαμόνιο ἐκείνο. Τὴν ἴδια στιγμὴ δμως πληγώθηκε ἀπὸ μὴ πέτρα κι’ ἔπεσε κάτω!...

Οἱ γιατροὶ τῆς ἀκολοθίας τοῦ Κορτές ἔκαναν ὅτι μπόρεσαν γιὰ νὰ σώσῶν τὸν Μεξικανὸ αὐτοκράτορα. Αὐτὸς δμως, ντροπισμένος δπως ἦταν, βλέποντας ὅτι εἶχε χάσει τὸ γόητρό του, ἔβγαλε τοὺς ἐπιδέσμοις μὲ τοὺς ὁποίους εἶχαν δέσει τὸ τραῖμα του, ἀρνῆθηκε νὰ δεχτῇ κάθε τροφὴ καὶ, σὲ λίγες μέρες, πέθανε.

‘Ο Κορτές ἔχασε τότε τὸ σπουδαιότερό του ἀτοῦ!...

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μοντεζούμα, ὁ Κορτές διέτρεξε μεγάλους κινδύνους. Γιὰ νὰ σωθῇ, ἐπεχείρησε νὰ δραμετεύσῃ. Οἱ ἔξαγομωθέντες δμως Μεξικανοὶ τὸν κατεδῶσαν

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΕΡΟΦΙΛΗ
Κλειοῦνε τὰ μάτια μου κι' ἀκούω τὴ (μυρουδιά).
Δοῦσε με, μάγεψέ με, κοίμησέ με, κοίμησέ με στὴ χιλιομύστη σου τὴν (ποδιά) καὶ πὲς μου ἐκεῖνο πού δὲ λέμε.
Σὰν ὄνειρο ἄς μοῦ ἔρθῃ ὁ λόγος σου...
Γιγάντιος κόσμος δὲ θὰ γκρεμισθῇ, (δὲ θὰ φτιαστῇ), μόνον ἡ σκιά βεγγόλιγνου κυπαρισσοῦ θὰ πέσῃ ἀπάνου μου πιστή.
Πιστή! Γιατί τ' ὄνειρο κι' αὐτὴ μα- (δὲ θὰ φύγῃ)!
Μὰ ἀπὸ τῶν μυρουδιῶν σου τὸ μεθύσι,
‘Ω ζάλη, ὁ γλῶκα ἀπέραντη — (ποῖός σ' εἶπε λίγη;
Τοῦ Χάρου ἡ σάλλυγα θὰ μὲ (ἐκυντῆσῃ)!...
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΜΠΥΣΗΣ

